

Datum: 2024-03-27

Dnr: 3.1-23/0161

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 29 november 2023 överlämnade Högskolan i Halmstad ett ärende om oredlighet i forskning till nämnden. Överlämnandet har skett i enlighet med 6 § i lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Forskningen avser ämnesområdet företagsekonomi och specifikt olika aspekter av tillväxt i relation till befolkningskontroll.

Överlämnandet avser misstankar om plagiering. Misstankarna avser följande manuskript:

- [REDACTED]

Manuskriptet publicerades som en preprint den 22 november 2022 på Elseviers Open Access-server Social Science Research Network (SSRN) samtidigt som det skickades in till tidskriften Ecological Economics. Manuskriptet har också samtidigt publicerats som en preprint på plattformen Digitales Archiv. Det avpublicerades från SSRN den 28 september 2023.

Misstankarna rör att [REDACTED] ska ha redigerat en studentrapport och under eget namn sänt in rapporten enligt ovan. Studentrapporten är framtagen inom ramen för en kurs på avancerad nivå vid Högskolan i Halmstad. Studentrapporten är:

[REDACTED]

[REDACTED]

I överlämnandet framkommer att [REDACTED] varit lärare och examinator på en kurs på masternivå vid Högskolan i Halmstad där studenterna haft i uppdrag att ta fram en rapport. Högskolan har vid en jämförelse mellan det anmälda manuskriptet och studentrapporten konstaterat att det finns sådana likheter mellan texterna att det kan misstänkas att [REDACTED] publicerat material utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.

[REDACTED] yttrat sig till Högskolan i Halmstad och menar att han den 22 mars 2022 gett återkoppling på rapporten till studenterna och meddelat att rapporten inte kunde skickas in till tidskrift för publicering i dåvarande skick. [REDACTED] medger också att han har bearbetat rapporten.

[REDACTED] har till högskolan angett att det inte är han som laddat upp manuskriptet till plattformen SSRN, men att han sett till att den avpublicerats genom att ha kontaktat utgivaren.

Den anmäldes yttrande till nämnden

[REDACTED] bestrider i yttrande till nämnden att han gjort sig skyldig till plagiering. Han anger att det är en student som, på hans uppdrag inom ramen för utbildningen, laddat upp manuskriptet för publicering och att hans e-postadress använts, men att det var ett misstag att det publicerades som en preprint.

[REDACTED] framhåller att anmälan inte gäller en artikel i en vetenskaplig tidskrift utan ett ”working paper”, och att det finns en betydande skillnad. Det som diskuteras i ärendet, menar han, är ett manuskript som skickats till en vetenskaplig tidskrift och avvisats, och att manuskriptet av misstag publicerats som en preprint. Ingenting har publicerats i ärendet, menar han. Han anger att det fortfarande pågår arbete med manuskriptet och att flera studenter kommer att stå som medförfattare när det är färdigställt.

[REDACTED] påpekar att han tagit ansvar och sett till att preprintversionen av manuskriptet avpublicerats genom att han kontaktat utgivaren. Det gjordes när han informerats om anmälan. Manuskriptet är inte längre publicerat, framhåller han. Att Högskolan i Halmstad trots detta överlämnat ett ärende till nämnden, menar [REDACTED]

[REDACTED]

På fråga från nämndens kansli om han kan ange vilken student det är som laddat upp manuskriptet uppger [REDACTED] i ett senare yttrande att han inte längre har någon direkt kontakt med studenterna från den aktuella gruppen och därför inte kan tillhandahålla specifika kontaktuppgifter till dem.

Information från Social Science Research Network (SSRN) och tidskriften Ecological Economics

Nämnden har fått information om omständigheterna runt publiceringen från Social Science Research Network (SSRN). SSRN, som är ett systerbolag till publicisten Elsevier, anger att manuskriptet kom till dem genom deras tjänst First Look. Genom First Look finns möjligheten att hos SSRN publicera en preprint när ett manuskript skickas in till någon av Elseviers peer review-tidskrifter (i aktuellt fall Ecological Economics). Att publicera en preprint är ett aktivt val enligt SSRN. SSRN meddelar angivna författare via e-post när en preprint publiceras.

SSRN publicerade manuskriptet som en preprint den 22 november 2022. De bekräftar att [REDACTED] kontaktade dem den 27 september 2023 med begäran om avpublicering. Avpublicering gjordes den 28 september 2023.

Tidskriften Ecological Economics meddelar att manuskriptet refuserades av dem den 20 januari 2023.

Information från Digitales Archiv

Nämnden har från Digitales Archiv fått information om att manuskriptet varit publicerat hos dem genom ett sampubliceringsavtal med SSRN, men att den avpublicerats i samband med att avtalet mellan SSRN och Digitales Archiv upphört.

Information från Web Archive

Nämnden har genom Web Archive erhållit en arkiverad version av manuskriptet så som det var publicerat av SSRN. Det framgår där att kontaktadressen som angivits är en aktuell e-postadress till [REDACTED].

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen).

Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 §:

en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfälskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämndens prövning sker stegvis utifrån bestämmelsen ovan.

Nämndens motivering av beslutet

Planering, genomförande eller rapportering av forskning

De avvikelser som kan utgöra oredlighet i forskning ska enligt definitionen i 2 § lagen ha begåtts vid planering, genomförande eller rapportering av forskning. Det innebär att begreppet oredlighet avser avvikelser under hela forskningsprocessen.¹ Med rapportering avses både publicering och andra typer av offentliggöranden.²

██████████ har angett att manuskriptet är ett ”working paper” och att det inte är det samma som en vetenskaplig artikel. Han framhåller att manuskriptet refuserats av tidskriften Ecological Economics och menar med utgångspunkt från detta att ingenting publicerats. Han framhåller även att den preprint som funnits hos SSRN avpublicerats.

Manuskriptet har skickats in till en vetenskaplig tidskrift för publicering, vilket nämnden anser är ett led i rapportering av forskning. Det förhållandet att texten refuserats ändrar inte detta. Även en publicering av en preprint anser nämnden vara en typ av offentliggörande och rapportering av forskning. Att en text avpublicerats ändrar inte nämndens hållning. Manuskriptet ska således prövas av nämnden.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet^{3,4}

Plagiering innebär att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.⁵

¹ Prop. 2018/19:58, s. 100.

² Prop. 2018/19:58, s. 49.

³ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2023, kap. 3.1.

⁴ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

⁵ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

Manuskriptet misstänks vara en bearbetad version av en studentrapport. Misstankarna rör plagiering. [REDACTED] har beskrivit omständigheterna och att studenternas rapport funnits i olika versioner och att alla studenterna angivits som medförfattare vilken han menar inte är rimligt. Han har meddelat studenterna att han kommer att inkludera de studenter som enligt honom bidragit med något viktigt. [REDACTED] anger också att han har gjort betydande ändringar i studentrapporten.

Nämnden har jämfört manuskriptet med studentrapporten i plagieringskontrollverktyget Ouriginal. Av jämförelsen framgår att manuskriptet till stor del är det samma som studentrapporten. Jämförelsen i Ouriginal visar en överensstämmelse på 73 %. Vid en närmare granskning återfinns både direkt kopiering av stora textstycken och text där formuleringar ändrats eller enstaka ord bytts ut. I övrigt är de båda texternas struktur, tabeller och figurer till stor del de samma.

Nämnden konstaterar att det i manuskriptet inte finns några uppgifter om att manuskriptet skulle ha haft andra medförfattare. Det finns heller ingen hänvisning till studentrapporten i manuskriptets referenslista eller i något acknowledgement. Nämnden anser därför att [REDACTED] medförfattare till studentrapporten inte getts tillbörligt erkännande och att manuskriptet innehåller plagiering.

Allvarlig avvikelse från god forskningssed

Det är endast allvarliga avvikelser från god forskningssed som kan utgöra oredlighet i forskning.

Plagiering bör i vissa fall inte anses utgöra en allvarlig avvikelse från god forskningssed, till exempel om det är fråga om en mindre förseelse vid ett enstaka tillfälle.⁶

Nämnden konstaterar att plagieringen i manuskriptet är mycket omfattande i och med att större delen av texten är den samma som i studentrapporten. Även struktur, tabeller och figurer överensstämmer till stor del. Nämnden anser därför att det är fråga om en allvarlig avvikelse från god forskningssed.

Uppsåt eller grov oaktsamhet

Sedan den 1 januari 2020 är forskarens ansvar att följa god forskningssed i sin forskning författningsreglerat enligt 4 §. Hur långtgående ett sådant ansvar kan eller ska vara måste prövas och bedömas i varje enskilt fall.

Enligt 2 § i lagen krävs att den allvarliga avvikelsen från god forskningssed begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet för att det ska vara fråga om oredlighet i forskning.

⁶ Prop. 2018/19:58, s. 100.

Uppsåt innebär att forskaren ska ha förstått vad han eller hon har gjort medan oaktsamhet innebär att forskaren i vart fall borde ha förstått detta.

Grov oaktsamhet kräver att agerandet framstår som särskilt allvarligt eller klandervärt. Förbiseenden, slarv eller missförstånd bör som regel inte betraktas som grov oaktsamhet enligt förarbetena.⁷

Manuskriptet har skickats in till Elseviers peer review-tidskrift Ecological Economics. Det har i samband med detta publicerats på preprint-plattformen SSRN och hos Digitales Archiv. [REDACTED] står som ensam författare på manuskriptet och kommunikationen med tidskriften och plattformarna har skett från något som ostridigt är hans e-postadress. Han har uppgivit att en student, inom ramen för utbildningen, skickat in manuskriptet på hans uppdrag, använt hans e-postadress och att valet av preprint då skett av misstag. Inblandningen av en student har [REDACTED] inte kunnat styrka. Genom användandet av hans e-postadress är det utrett att [REDACTED], även med beaktande av de av honom angivna omständigheterna, är ansvarig för att manuskriptet skickats in till tidskriften. Det räcker för att ansvar för oredlighet i forskning kan komma i fråga. Det faktum att [REDACTED] begärt avpublicering hos preprint-plattformen efter anmälan om misstänkt plagiering inkommit ändrar inte nämndens bedömning av [REDACTED] ansvar.

Manuskriptet innehåller omfattande plagiering av en studentrapport. Nämnden anser att [REDACTED], som erfaren forskare och lärare, bör ha tillräcklig kunskap om att han inte får använda andras texter utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.

[REDACTED] har, som nämnden bedömer det, haft handlingsalternativet att exempelvis ange studenter som medförfattare, men avstått. Nämnden menar att plagieringen därigenom inte uppkommit genom förbiseenden eller slarv, utan att [REDACTED] agerat med uppsåt.

Sammanfattning av beslutet

Sammanfattningsvis finner nämnden att [REDACTED] har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Magnus Gudmundsson.

Thomas Bull
Ordförande

Magnus Gudmundsson
Handläggare

⁷ Prop. 2018/19:58, s. 50-51, 100.